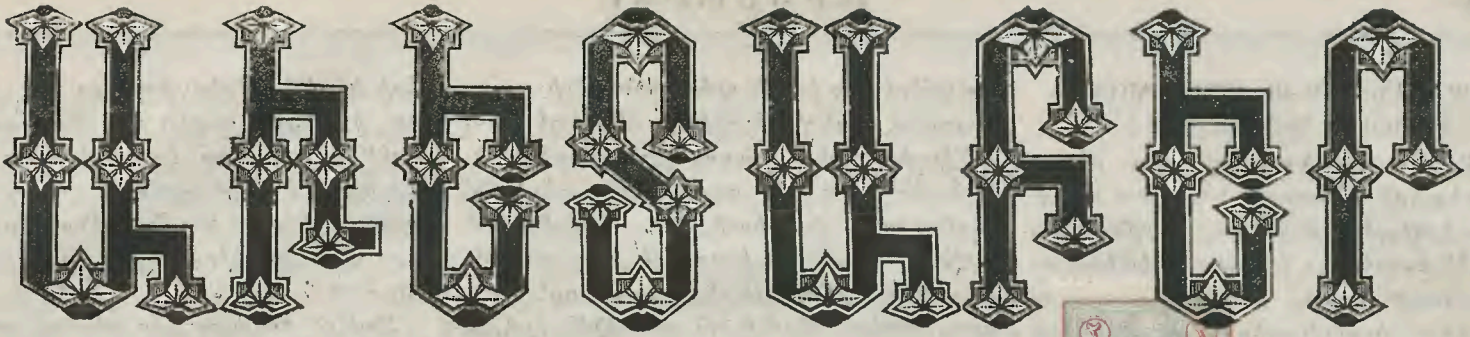

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՅԷ,

ԻԼՄԻՅԷ, ՊԵՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱՊԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ՀԻԼՏ 30.

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1, 1887.

Ն. 40.

ՄԷՎԱՏՏ Ը ՄԻՆՏԵՐԻՃԷ

«ԹՎԷ Ի»	313
Խրեթիկյան Սա՛յ Ու Ղայրեթիմաւ	
Խուսուսի Պեր Մագաւա	314
Ալթուն Վէ Տէյանէթ	314
Գասընլարըն Իթիսալ Ը Իշրէթ Շեր- քէթի	315
Ալդաս-Լօրէն	315
Իլմ Ի Թըպպըն Միւսթաֆայի	316
Միւթ-Էնէվիթ	317
Մէքթուպար	317
Շու՛ռնաթ Ը Սէյասիյէ	319
Ագճէլէրն Ֆէյաթը	320

ԱԻՏՏԱՅԵՐ. Հէր հաօթա շուսմա էրթէսի կիւնիւ. նէշր օլունուր:

Կեմալիք Ի շահանգ վէ տիյարը Էննէպիյէ իջիւն սեննէյիյի պէր վեճնի փեյից 2, վէպը քը պըրը 1 սիմ Մեճիտիյէ, վէպիր նիսսիւսի 40 փարա տըր: Փօսթա իւճրէթի քարա-ձըմըգա ա՛խտ տիւր:

Ղագէթայա տերճ իջիւն քանրիքաք Իս-քանպօլտա Ամբիկան խանընտա Մր. Հ. Ս. Պարնըմ իսմինէ, ապօնէ Էագըլմագ, վէ փօս-տայա ա՛խտ մեվատտ իջիւն մէքքուպ վէ ագջէ Մր. Ո. Ռ. Բիքէ կեօնտէրիյմէյի տիւր:

Ամբիգան Միսիօնէրէրի Շերքէթի Թարաֆընտան, ՍԱՀԻՊԻ ԻՍԹԻՑԱԶ, Հ. Բ. ԿՐԻՆ, ՄԻՒ՛ԵԼԼԻՑ, Հ. Ս. ՊԱՐՆԸՄ:

«ԹՎԷ Ի»

Էյն պիր խրեթիկյան դատըն, միւս լինն պիր դարընըն ղիյարէթինէ կիթ-տի: Պու աուլ դարը փէք ֆագիր վէ փէք խասթա իտի իսէ տէ, ֆէրա՛ն վէ մէսուա իտի: Մէրգուսէնին ուղուն սէ-նէլէրաէն պէրու գուլլանաղըր Բիթապը Մուգատտէս մասանըն իւղէրինտէ պու-լլնմագլէ, միւսաֆիր Բիթապը ալըպ Էաթիւրաղլարընը չէվիլմէքաէ իքէն, պիր այէթին էթրաֆընա պիր չըղըր չէքիլմի, վէ քէնարտա իրի հարֆլար ի-լէ «ԹՎԷ Ի» Էաղըլարընըն Էաթըլըրընըն օլտըլընը պուլտու: Միւսաֆիր դատըն միւսինն ասթիթունա պուսըն մա՛նասընը սօրտըգատ, մէրգուսէ «Թէճրիպէ Էաթի-լիպ իսպաթ օլունաու» ճէվապընը վէ-րիպ, չէօյլէ տէվամ էթմիշ տիր: «Ճիւմ-լէ Թէճրիպէլէրիմտէ Ալաճըն միւսպարէք Բէլամընըն վա՛տլարը պանա մու՛ալլին վէ Թէսէլլի օլմուշ տըրլար: Պէն անլէ-րի պիրէր պիրէր Թէճրիպէ էթաթիյիմ տէ, անլէրին սօղրու օլտըլընը պուլա-

րագ, Թէճիպէ Էաթիլիպ, Իսպաթ օլունմըշ օլտըլըլարընը կէօսթէրմէք իչիւն պու-Էաղըլարը անլէրին դարըլընա Էաթըլը-տըրլարմ: Կիւնաճքեար օլտըլըմը իւք տէֆա հիսս էթաթիյիմտէ, «Պանա կէ-լին վէ պէն սիղէ րաճաթ վէրէյիմ», մուհիպ վա՛տընը օգուտըմ: Յիսուսըն սէօղիւնէ ինանտըմ, Անա կիթաթիմ, վէ րաճաթ պուլտում: Վէ պու այէթին Թէճրիպէ Էաթիլիպ իսպաթ օլունմըշ օլ-տըլընը կէօսթէրմէք իչիւն դարըլընա ԹՎԷ Ի Էաղըլարընը Էաթըլըրտըմ: Պիր Թագըմ պիշարէ չօճուղլար իլէ սուլ գալըրըմտա, Էիւրէյիմ հիւզնու քէտէրլէ տօլտու, ֆագաթ «Էթիլմէրինի պրագ, պէն անլէրի սաղ սաղլայաճա-ղըմ, վէ աուլ դարըլարըն պանա Թէ-վէքըիւլ էթսիլմէր», ղիղըյմէթ վա՛տը-նը օգուտըմ, վէ քէնաթիմ վէ Էվլա-տըրմը Անըն հըֆղու հիւմայէսինէ Թէս-լիմ էթաթիմ: Պու վա՛տ տաթի իթմամ օլունաու: Օլ վագըթ ԹՎԷ Ի Էաղըլա-րընը օլ այէթին տաթի դարըլընա Էա-վըլըրտըմ: Անտէն պէրու փէք չօգ-Թէճրիպէ վէ միւլքիլաթլարա կիրիֆ-թար օլտում, ֆագաթ տա՛խտ Բէլամ Ուլլահա մախտուսէն պէնիմ Թէսէլլի պուլլում իչիւն Էաղըլըլար կիպի պի-րէր ղիղըյմէթ վա՛տ պուլտում: Պու վա՛տլարտան պիրինին պիլէ պօշա չըգաղ-ղընա րաթ կէլմէտիմ: Անլէր Էմին վէ մուգարրէր վա՛տլար տըր, վէ Էյէր ան-լէրի Էյի պիր Էօլտա իսթիմալ Էտէր իսէք ճիւմէսինին Էօնիւնէ տաթի Թէճ-րիպէ Էաթիլիպ, իսպաթ Էաթիլիպլէրինի իմա Էաէն ԹՎԷ Ի քէլմէլէրինի Էա-ղա պիլիլիլ:

Ալաճըն վա՛տլարընըն գուլլէթինի ի-ղա՛ն Էտէն տիւր պիր հիքեպէ տաթի վար տըր: Պունտան պիր վագըթ էվ-լէլ պիր տինալլ ինկիլթէրանըն պիր չէհրինտէ Բիթապը Մուգատտէս ա-լէյհինտէ պիր նութգ իրաա Էյլէտի: Մէրգուսէ պու նութգատ, Բրիտտա հագ-ղընտա Ղա՛ս Ը Ճէաթիտէ պուլլնան հի-քեայէնին քիւլլիյէն պի Էոսս վէ մատալ օլտըլընը իտաթիա Էյլէտի: Նութգըն նիհայէթինտէ, տէյիլմէն իչիլէրինտէն

պիրի օլան աուլ պիր աուլէ գալըլպ իսթիպի իմա Էաէրէք, «Պու Էֆէնաթիյէ պիր չէյ սու՛ալ էթմէք իսթէրիմ» տէ-տիքաէ, իսթիպ, «Հէր նէ իսթէր իսէն սու՛ալ էթ» տէտի: Օ տաթի չէօյլէ սէօյ-լէտի:

Էֆէնտի, օլմուլ սէնէ Էվլէլ պէն պու գասապայա պիր լա՛նէթ օլմուշ ի-տիմ: քէնաթ իթիպարընը Թանըյան հիչ պիր աուսմ պէնիմէ սէօյլէլմէք իս-թէմէլ իտի: Պէն չօգ տէֆա քէնաթ քէնաթի իսլա՛ն էթմէյէ չալըլտըմ, ֆա-գաթ մուվաֆֆագ օլամատըմ: Միւս-քիլաթ մէնինէ սա՛յ ու ղայրէթ Էտէն իսպրիսա՛ն չիքէթ պէնի Էագալաար իսէ տէ, պիր գալ տէֆա վա՛տըմտա Էմին պուլլնմատըլըմը կէօրէրէք, պէնտէն վա՛ղ կէչալլէր: պա՛տէհու փօլիսին է-լինէ տիւլտիւմ, հուլուրը մաճքէմէտէ մուհաքէմէ օլունաում, վէ մաճպէսէ աթըլտըմ: Օրատա տաթի մուհաֆըլա-րըն ճիւմէսի իսլահմ իչիւն չալըլա-լար, ֆագաթ Էինէ ֆա՛խտէ էթմէտի: Նիհայէթ Յիսուս պէնի էլէ ալար, վէ պանա Բէլամընըն «Կիւնալարըն գըր-մըղ կիպի իտէ, գար կիպի պէյալ օ-լաճագ տըր», «Դաեանլարընը մաճվ է-տէն պէն իմ», «Սէնի գուլլէթլէնաթիլէ-ճէյիմ, վէ սանա Էաթըլմ Էտէճէյիմ», «Ինայէթիմ տանա քեաֆի տիր», մու-հիպ վա՛տլարընը ղիքը էթաթիտի: Պունար Էիւրէյիմի Էրիաթ պէնի Էէնի պիր աուսմ էթաթիլէր: Վէ չիմաթ պէն քիլիսէնին պիր ա՛ղաղ հէմ տաթի Նի-րալի մէքթէպի խօճատը իմ: Սիղէ սու՛ալ էթմէք իսթէաթիյիմ չու տըր: Է-յէր Բրիտտա հագղընտա օլան հիքեա-յէ սիլին տէաթիլինիլ կիպի տօղրու օլ-մայըպ, սատէճէ մատալ իտէ, պէնիմ պիշարէ վէ կիւնա՛ն իլէ տօլու օլան Էիւ-րէյիմտէ հասըլ օլան պու աճայիպ Թէպաթիլաթը նա՛ղըլ Թէֆաթը Էտէրաթի-նիլ: Խաթիպին պունա վէրէճէք պիր ճէվապը օլմատըլընտան, աուլէ սէօղիւ-նէ չէօյլէ տէվամ էթաթի: «Դայը, Է-ֆէնաթիմ, սիլ նէ իսթէրաթիլ տէյիլիլ, ինճիլ իտէաթ իչիւն գուլլէթ տիր:»

ԽՐԻՍՏՈՒՅԱՆ ՍԱՅ ՈՒ ՂԱՅՐԵԹԻՆՏԷ
ԽՈՒՍՈՒՍԻ ՊԻՐ ՄԱՊՍԷՏ

Խրիստոնեական խոստովանող պիւր մէրամ ու մաղստելի օլմադը վաղը թաղ տալիս պէտք է իշխել իր զարգացման աս-լա չիւսման հետեւեալ: Եյի պիւր ատեմ հախօտ էյի պիւր գարնըն պիւր չիւրքէթ արաւընտա հաշալը պառնա սիւքիւթ պիւր թէ՛ սիւրէ անլէրէ պիւր պէրէքէթ օլմամսը միւսընսիւղ տիւր: Եյի, հէր պիւր հաղիքի խրիստոնեական հէր նէրէյէ կիտէրիսէ էյիւթ էթմէք իշխան ֆուր-սաթլար պուլըր: պու ֆուրսաթլար իշխան օ տօղրուտան տօղրույա թէրթիպլէր էթմիշ օլմատա տա իշխմէք իշխան հաղըր օլան էլի բասթ կէլէ պուլըրը հէր իշի իճրա է-տէր: Պու տօղրու տըր: 'Էօմիւրն հօլ քէ-նարընտա կախօտ թէսաթիւֆի օլարադ իճրա էտիլէն խըտմէթլէրինն էհէմիլէթի վէք պէօյիւք տիւր:

Պու ճիւղէ իլէ պէրապէր հիշ պիւր խրիս-թիյան իշպու պիւր հիսթիպթ օլան 'ուսուսի թէ՛ սիւր վէ բասթ կէլէ հօլ իւղէրինտէ իճրա էթմիլ իշխէր իլէ իթթիֆա էթմէլէի տիւր: Պուսնա 'իւլմէթէն ֆա'իտէլի օլմադ իշխան խոստովանող թէրթիպլէր էթմէք կէրէյիւ: Սա-տէճէ բասթ կէլէ ֆա'իտէլի օլմադ վէք մու-ֆասսալ վէ տաղընդ օլմադա մէյալ տըր: Իմտի, 'էօմիւրնիւղիւն պիւր մաղստ վէ թէսաթիւֆի օլան խըտմէթլէրինն էքսիլթ-մէյէրէք ֆա'իտէլի օլմադ հարտըմ էթմէք պապընտա խոստովանող վէ մահտուտ մաղս-տիւր օլա տահա զիյատէ իշ կէօրմիւլ օլ-մա'ղ մը իւլ: Պիւրէրնէ տտէմէրէ աղար ա-զար հարտըմ էթմէքտէն իսէ, պիւրէրտէն հալընդ պիւր գաշ շախս սէչիւլ, ճիտաի վէ տա'իւր պիւր սուրէթտէ անլէրէ էլիմիլտէն կէլէն հէր հարտըմ էյլէսէք տահա ֆա'իտէ-լի օլմա'ղ մը: Պու 'Քրիստոսըն հօլու տըր: Օ հէր թարաֆտան կէլէրէք էյիլէք էտէր իտի: Դասպուլ էթմէք իսթէտիլէրի հալտէ, բասթ կէլէլիլ հէր պիւր ատէմէ պիւրէր պէրէքէթ իհասն էթմէյէ հաղըր իտի: Հէր նէրէտէ խասթալըք վէ մուղապաղ կէօրիւր իսէ, չի-ֆա վէ թէսէլի վէրիւր իտի: Պու ճիւղէ իլէ պէրապէր 'ալէնի սուրէթտէ օլան իւլ սէնէ խըտմէթ ի մէ՛ մուրիլէթլիտէ Անըն պէօյիւք իշի օն իթի ատէմէրին 'էօմիւրի իւղէրինն սարֆ օլմուտու: Օ՝ պու օն իթիլի պիւրէր-ճէ ատէմէր արաւընտան ինթիլսաղ էտիւլ, անլէրի շախսէն օլարադ քէնտի ըէֆաղաթը-նա ալտը: Անլէր իլէ հաշալը, հէր մատտէ հաղընտա անլէրէ սէօյլէտի: Անլէրի քէն-տինէ սըրտաշ էյլէտի, կիւրէլիլի անլէրէ աշ-տը, սէմալի 'իւրին տէրին անլէրէրինն ան-լէրէ թա'լիւ էյլէտի, քէնտի ճանընըն զանի հայաթը իլէ անլէրին զա'իլ վէ չըպաղ 'էօմի-լէրինն տօլտուրուտ: Պաղ, պուսըն նէթիճէ-պի նէ օլտու: Քէնտի վէֆաթընտա հէր նէ գատար հալընդ պիւր գաշ շախիւրէր պրաղ-մըշ իտի իսէ տէ, պուսըն քէնտիլէն թէպ-տիլ օլմուլ օլան տտէմէր օլմալ, անըն բու-հըլէ մէմուլ, հէր հէրէ կիտիւլ տնըն հաղ-զընտա շէհատէթ էթմէյէ հաղըր, վէ իլահի 'ինսայէթլին գուլլէթլին պաշալարա կէօ-թէրմէյէ խահիշկէր իտիլէր: Հէր նէ գատար շախիւրէրի սայլտա աղ իտիլէր իսէ տէ, անըն իշխան տիւրնանըն ուճարընա գատար կիթմէյէ, հէր կէօնէ ֆէտաղալըքտա պու-լընմաղա, վէ հաթթա քէնտի գանլարընը պիւ-լէ տէօքմէյէ հաղըր իտիլէր:

'Քրիստոսըն թուրքը պու ուսուլ հէր պիւրիւր իշխան տալի էյի պիւր ուսուլ տէյիլ մի տիւր: Պարզ էտէլիւ քի, հէր պիւր հաղիքի խրիստոնեական հարտըմ էտէ պիւրիլի պիւրէրնէ

ատէմէրէ ֆա'իտէլի օլմաղտան կէրի սուր-մաղարադ անլէրի միւսընն ի մէրթէպէ միւ-թէ՛ էսսիւր զըլմաղ մաղստիլէ քէնտիլի ի-շխան մահտուտ պիւր սայլ ինթիլսաղ էյլէտին, մէսէլա պէշ, օն, կիւրմի քիշի: Անլէրին իսմ-լէրինն հաղըն, վէ խոստովանող պիւր սուրէթ-տէ անլէրէ քէնտիլիլէրէր նաղարըլէ պա-ղըպ, անլէրին 'էօմիւրնիւլ քէնտիլիլն իշխիւլ թէպիլն էտէճէյի պիւր գըթ'տ պաղչէ կիպի կէօղէթսին: Հէր կիւն անլէր իշխան իսմէ-րիլէ տու'ա էյլէտին: անլէր իշխան տու'ա էյ-լէտիքճէ անլէր հաղընտա հիսս էյլէտիլ մէնֆա'աթ տուլընտու արթմաղլէ պէրապէր անլէրի տահա զիյատէ վէ ճիտաի պիւր սուրէթ-տէ սէվմէյէ տէլալէթ օլմուտադ տըր: Շէֆ-գաթ ու թէ՛ էննի իլէ մուհապալէթ հէմտալի տէրտաղըք իլէ վէ շախսէն էյլէքքիտի պու-լընարադ անլէրի քէնտիլնէ ճէպլ էյլէտին: Ան-լէրին 'էօմիւրնիւլ տահա էյի վէ տահա կիւ-ղէլ էթմէք իշխան հէր ֆուրսաթլար կէօղէթ-սին: Քէնտիլի անլէրին թապի'աթ իւղէրի-նէ միւ'էսսիւր էթմէյէ չալըշըն, անլէրտէ վաղ, մուղապաղ վէ հէմիլ թասալվուրար հուսուլէ կէթիւրմէյէ սա'յ էյլէտին, վէ էվլէլ էմրտէ անլէրի 'Քրիստոսա վէ անըն խըտմէ-թլինն զաղընդալմաղա, վէ պա'տէհու բուհանի 'էօմիւրնէ թէրաղի իլէ Բաղադըն իշխնէ քէն-տիլէրինն քէնտիլէն վաղֆ էթմէյէ անլէրի իլղամ էթմէյէ չալըշըն: Վէ պու մէրամ ու մաղստիլն օլ տտէմէրէ պիւրէր պէրէքէթ օլ-մաղ իշխան, օսանմաղարադ, կէրի չէքիլմէ-լէրէք, հախօտ անլէրէ տօղրու հիսս էյլէտիլ մէնֆա'աթ տուլընտընը զալալ էթմէյէրէք, սապը վէ տէվլամ իլէ սէնէ պէ սէնէ պու հօլ-տա տէվլամ էյլէտին:

Խոստովանող պիւր գաշ շախսար հաղընտա օլան տու'ա վէ սա'յ ու զալըթ վէ անլէրի միւթէ՛ էսսիւր զըլմաղ իշխան մէվլի'ի իճրալա գոնուլան թէ՛ սիւր, չիւսմանիւ պէօյիւք մէն-ֆա'աթլար մուճիլ օլմաղա տըր: Ամէլի պիւր էօրնէք ալալըմ: Պէօյիւք շէհիլէրիմիլին պի-րինտէ օլան գատընլար Քիթապ Մուղաթ-տէս սընըֆընտա թաղըրիլէն իթի հիւլ աղա վար տըր: Պուսընըն էքսէրի խրիստոնեական իսթէր տէ, ֆէրգիլ տէրէճէտէթէրիլէքտար տըրլար: Անլէրտէն չօղարը խրիստոնեական 'էօմ-րիւնտէ տահա չօճուլ տըրլար, պա'ղըլարը իսէ միւֆիտ ֆաթիլիս թէ՛ սիւրնտէն մահ-բուլ տըրլար: Թաղսիմին էվլէլի պիւր զըմը իսէ գուլլէթլի խրիստոնեական օլմալ, անլէ-րին Բաղադըն օլան սատաղաթլար ճիտաի տիւր: Խօճա՝ իշպու սօն զիթըր օլմուտան թաղընտան օնտըն սէչիւլ, պիւր գաշ ճուլ'ա էթմէսիւլաղ-շալըլարը անլէրի քէնտիլ էվլին տա'վէթ էյլէ-տի, վէ էվլէլ էմրտէ անլէրի տահա տէրին պիւր բուհանի 'էօմիւրն տէլալէթ էյլէտիլէքտէն սօնիլա, թաղսիմին տիկէր աղալարընը ֆէյլ ու ֆէյլար հաղընտա անլէրտէ պիւր արդու-ուլանտըրմաղա չալըշըն: Պու հօլտա պիւր իթի կէճէ կէչիւրաթտէն սօնիլա, խօճա իշպու «օնտան» հէր պիւրինն տու'ա, տէրտաղըք վէ էնվա'ի հօլտա հարտընա միւթէտճ օնտըր գատընլարըն խալէրինն վէրիւլ անլէրին հիւսնի թէվլէճէլիւհիւսիւ գաղանմաղ, վէ անլէրտէ քէն-տի կէնի տօթլարընա տօղրու մուհապալէթ ուլանտըրմաղ իշխան հէր պիւրինն խոստովանող մա'լիւսաթլար իթա էյլէտի: Անլէրտէն հէր պիւրի քէնտիլէր իշխան ինթիլսաղ էթմիլէրի «օնտար» քիշիլի տու'ալարընա մատտէ էտիւլ, 'ամէլի պիւր թարաղա անլէրի զիյարէթ էտէ-րէք, անլէր իլէ տօթլըք էթմէլի, անլէրէ հարտըմ իշխան էլտէն կէլէն հէր չարէլի իս-թի'ալ էյլէտիլ, վէ անլէրի 'Քրիստոսա իհտա էթմէք իւղէր թէրֆիլ էտիճի թէ՛ սիւր իլէ ան-

լէրի իհաթէ էթմէլի իտիլէր: Վէ պիւրիւն պու իշ զալըթ սաթլին պիւր թարաղա վէ էմ-նիլէթ իւղըն իճրա էտիլմէլի իտի: Քէնտի-լէր իշխան թա'իլն օլմուտան «օնտար» գատըն-լարըն խալէրինն հալընդ քէնտիլէր պիւրէճէք-լէր, վէ հէքաթիլէրինն իշխանի պիւրէճէք-լէր իտի:

Չաթէն հաղընդ պիւր գաշ այ զարֆընտա պու թէչէպալիսաթլարն էվլէլի պէօյիւք պիւր թէ՛ սիւր օլմուլ տըր: Օլ սընըֆըն նիլալմը պիւր սուրէթտէ խըտմէթ էյլէն աղալարըն-տան էքսէրի նիլալ իւղըն խըտմէթ տէվլամ էթմէյէ պաշալմըլար, պիւր գալա պուլընտան-լար իսէ կէնի պիւր 'աշ ու շէվլ կէօթմէր-մէքտէ տիւրէր, վէ 'ուսուլմէն ալարադ օլսը-նըֆըն բուհանի հալը տահա էյի պիւր հալէ վաթը օլմուլ տըր: Իլք «օնլար» քէնտիլնէ խալէրինն տէվլամ էթմէքտէ տիւրէր, վէ ան-լէրտէն հէր պիւրի պիւրէր քիշի տահա կէթիւր-միշ օլմաղարընտան, իլք օն չիմաի հիւրմի օլմուլ տըր: Հէր Փաղար կիւնիւ տէրստէն սօնիլա գըսա պիւր տու'ա մէճիլի օլմաղտա տըր: Պու խօճանըն զանընտա պու իշ էօյլէ պիւր բուհանի թէ՛ սիւր պիւրիւն սընըֆը մաղալմաղադ քի, տէլիլ հալընդ սընը-ֆըն աղալարընա պիւր պէրէքէթ օլմաղա, անմաղ անլէրին ֆաթիլիս վէ պուլընտըլա-րտա 'իլէյէ տալի էյի պիւր թէ՛ սիւր կէօ-թիւրիւլ մէնտուլ օլմաղալը քիլիսէյէ կէնի պիւր գուլլէթ վէ շէվլ իլհադ էտէճէք տիւր:

Ա. Ի. Ե. ՏԱՐԵՐ
[Միւ'ալիս քարաքընտա]
3.

Եյի միւսընն իսէ հէր ճէմ'իլէթտէ պու-լընտան խրիստոնեական քէնտիլ բուհանի վէր-կիլէրինն պիւր զըմընը քիլիսէլին թէպլէրի պէշաթէ իշխնէ թախսա էյլէտիլէր: Հէր պիւր ֆէրտ տէլիլ հալընդ պուլընտըն քէօյ եա շէհիլն պէշաթէ իշխնէ էլտէն կէլէն հարտըն տիւրիլ էթմէլէլի, անմաղ ինճիլին ալսէր մահալէրտէ տալի թէպլէրինն սա'յ ու զալըթ էթմէլի տիւրէր: Ս. սըն հաղըր մի-սիւնիլէր 'սարը օլմուլ տըր: Օն տօղընը-նը 'սարըն սիւտայէթլիտէ էննէպի տիյարա-րա միսիւնէր կէօնտէրմէք իշի ինճիլի քիլի-սէլէրէ սանքի նոմալիւմ պիւր իշ իտի: Շիւ-տի իսէ տիւրնանըն սանքի հէր պիւր մէմէ-քէթլին Միսիւնիլէր կէօնտէրիւմիշ օլմալ, ինճիլի հէր պիւր մալալաղա կէօթիւրմէք ի-շխան հէր սէնէ միլիսիւլարմա իրալար սարֆ օլմուտա տըր: Պու իշտէ պա'ղը փէք զալըթլի օլմալարըն արդուլ իլղա'լ օլմա-մըշ տըր: անլէր պիւր 'սար իշխնտէ պիւրիւն տիւրնանըն Քրիստոսա կէթիլիլէճէլինն մէ՛ մուլ էթմէքտէ իտիլէր: անլէր տէ՛րլէրտէն պէրու տէրին քէօք սալընը օլան վաթ իլէ-րէթլիլին պիւրտէն պիւրէ մաղալիլէթլին կէօրմէտիլէրի իշխան մէ՛ յուս օլմաղտա տըր-լար: Պաղաթ Ալլահըն թէպալիլէրինն պիւ-րէճէ սէնէլէր իշխան օլմաղընը թէպէքիւր էտէլէրէ պիւր 'սարտան տահա աղ պիւր վա-ղըթ զարֆընտա ինճիլին տիւրնանըն էքսէր իսանլարընա թէրմէմէ օլմուտա, վէ փուլ փէրէթլիլէքտէն տէօնիւլ ինճիլի գալալ է-տէն հիւլ պիւրէրմէ ատէմէրին քիլիսէլէրէ ճէմ' օլմաղարը, վէ հէր պիւր տիյարտա պէ-շաթէթ իշխնէ պիւր պաշալմըն օլմուլ օլմա-սը պէօյիւք պիւր իշ կէօրիւնմէքտէ տիւր:

Փարսը թէպլէր ի պէշաթէթ իշխան իսթի-մալ էթմէք փէք քէնտիլ տըր: Պա'ղընտէֆ'ա պիւր հիւքիւլմէթ իսթիլարա էթմէք էմէլիտէ պուլընտընտա, էնալի քէնտիլ փարալարընը

հիւսիս-արեւմտեան կողմէն քանակաւ եկան իւրերէն հրօք օդունանալընը պիտի քննարկենք, թալէպ օրունանըն տեօրթ պէշ միտլինտէ փարա թաղաթմ էթմիշ տիրէր: Ֆաղաթ փա- րա հրօք էթմիշին էն էմին Կօրու Ալլանըն մէլէքիւթիւնին հնէվ ու հիւսիս պուլմասը իշիւն Անըն խաղինէսինէ թէպիւթ էթմէք տիր: Փարա հիշ պիր վէճհէ պուլմասն տահա ֆաթի- տէլի Կօրու իսթիմալ էտիլէմէյէնէնտէն մատա պաշապ հիշ պիր քիմէ պու գատար Կիւքսէք պիր ֆաթի վէրէմէք:

Պիղ պու տիյարըն ֆաղիւր քիլիսէլէրինին ջինէ վէ Աֆրիգայա փարա կէօնտէրմէլէրինի մէ՞մուլ էթմէյիլ, վէ միսիօնէրլիք իշինէ հիւ- սէտար օլմալը տըրլար տէմէքլէ պուլմէ տէմէք իսթէմէյօրուլ: Միսիօնէրլիք իշի սատէնէ էնէպի տիյարլար իշիւն փարա վէրմէք տէ- մէք տէյիլ տիր:

Ամէրիգա քիլիսէլէրի հէր նէ գատար էն- նէպի տիյարլարա պիր չօք միսիօնէրլէր վէ խալի փարա կէօնտէրմէք տէ իսթէլ տէ, տա- խիլի մէմէքէթին միւհթաճ օլան մահալլէրի իշիւն զիյատէ վէրմէք տէ տիր: Ամէրիգան Պօրտ չիլքէթինին միւհթէլիք էնէպի տի- յարլարտա 130 էլ դօնուլմը միսիօնէրլէրի օլտըլը հալտէ, 'այնի քիլիսէլէր թարաֆըն- տան իտարէ օլունմագտա օլան Ժալալա տախիլի Միսիօնէր չիլքէթինին իշինտէ 1,000 ի միւհթէմալիլ միսիօնէրլէր իսթիւ- տամ օլունմագտա տըրլար: Պունտան մա- տա, Ժալալա պաշապ պիր չիլքէթ տախի սիյալար վէ Ամէրիգա վահշիլէրի արաւըն- տա չալըլմագտա տըրլար:

Պէօյլէ տախի պու տիյարտա պուլընան քիլիսէլէր տիյարըն բուհանիճէ միւհթաճ պու- լընան մահալլէրինէ Խնճիլ կէօնտէրմէյէ Կար- տըմ էթմէլի տիրէր: Գիւրտիսթանտա պաշ- լամըլ օլան պէշարէթ իշի քիլիսէլէրին ի'անէ վէ տու'ալարընա միւհթաճ տըրլար: վէ ինա- նըրըլ քի, պու իշին թէքմիլ իտարէսինի քէնտի իւղէրլէրինէ տալա Ալլա թարա- ֆընտան տա'վէթ օլունմըլ օլտըլարընը հիսս էտէնէք տիրէր: Իշիլթալիլիլի կէօրէ, Պատ. Գաուլմէ քէնտինէ միգտարը քեաֆի մա'ալ վէրլիմէտիլ իշիւն Բընտվանը թէքլէ ա- խէր պիր քիլիսէլէր իշիւն օլան պիր տա'վէթի դապուլ էթմէք նիլէթինտէ պու- լընըյօր իմիշ — քեալքի պու խալէր Կանիլ- լըլ օլա իալ: Իմօթի, էյ Խնճիլի պիրտալէրէր, ֆաղը չալտէ պուլընտըլընըլ, վէ խուսու- սա պու սէնէ արթըյա սէֆալէթէ տիւլար օլտըլընըլ պիրլիլ, ֆաղաթ պու էյի պաշ- լամըլ օլան իշի Կօքսուլըլ սէպէպիլլէ սէօ- յիւնտիւրմէյիլիլ:

Պունտան մա'տա, հէր պիրլիլիլ քէնտի խանէնիլէ Կաղըն միսիօնէրլիք իշիլէրինիլ վար տըր: Եաղընտարտա Ատա փաղարա օլան պիր զիյարէթիլիլիլ մահալը մէքլէր քիլի- սէսինին էթմաթտա պուլընան քէօյլէրին զա'իք ճէմա'ալթարընա տօղրու կէօնտէրմէլէրի տէրտալըլը վէ մատալի վէ մա'նէվի սու- րէթտէ օլան Կարտըլարընը կէօրէքլէ զի- յատէսիլլէ մէսուր օլտըլ:

Իճրա էտիլէն սա'յ ու զայրէթ վէ մու'ա- վէնէթին սէմէրէսինի կէօրմէքտէ խուսուսի պիր քէյֆ վար տըր: վէ պու տիյարտա պու կիլիլ իշիլէրտէ պուլընմայը քէնտինէ պիր ֆարը, հէմ տախի պիր սէլահիլէթ 'ատա էթ- մէյէն պիր քիլիսէ Կօք տըր:

3. Պօրճարընըլ էտա, վէ թէպիլիլի պէ- շարէթտէ պիլլէ տիւլէն հիսսէլի ի'թա էթ- մէքտէն պաշապ պիր խուսուս տախի վար տըր քի, փարալըլըն պիր զըսմընը օլ շէյէ պարֆ էթմէմիլի Ալլանըն պիլլէն թալէպ էթմիլինէ թէ՞միւ օլտ պիրլիլիլ:

Պու տախի ի'անէ վէրմէք տիր: Գիլթալը Մուգատտէսին պու խուսուսը պիլլէ թալ- սիլէ էտէն այլէթլէրի արաւընտա իշիլմալէն իշիլէնտիլիլ իլէ չալիլիլիլին Կարտէն Կար- տէլարըլըլ վաղըթ Կանլարընտա ֆուգա- րայա մախսուս օլան պիր քիլիսէ թալըլըլ- լարընը իմա էտէն այլէթտէն տահա միւ'էս- սիրի Կօք տըր: (Յուլ. 13. 29ա միւրաճա'աթ օլունա):

Էթէնտիլիլիլ ֆուգարայա ի'անէ վէրմէք խուսուսընը էնայիլլէ իսանէն չօք տէֆ'ա թալիլիլ էթմէսի իշիլիլմէտի իսէ, պունըն սէպէպիլ, Անըն ֆէտաքեարըլըլտան 'իպարէթ օլան 'էօմիլիլ իլէ քէնտի քէնտինի տիւլմէն- լէրի ուղըլընա վէրմէսինին սէօյլէրտէն տահա Կիւքսէք սէօյլէմէսի օլմուլ տըր:

Ի'անէ խուսուսընտա իքի Կանիլլըլ վար տըր քի, հալը հաղըրտա օլան քիլիսէ Մէ- սիլիլլէ անտէն գուրթուրմագտա տըր: պու ճիւլմէ իլէ պէրապէր չօք Կէրլէր տէ վար տըր քի, պու Կանիլլըլար էլ ան հիւքմ սիւրմէք- տէ տիրէր: Պունլարըն պիրիսի տիլէնիլլէ աղլէ վէրմէյին տա'իմա շայանը թահին 'ատա օլունմագտա տըր: Ի'անէ ալմագ պիր աաթմէ Կարտըմ օլտըլը կիլիլ, ի'անէ ալմագ անա զարարըլ տախի օլա պիրլիլ: Էյէր օ իշ- լէմէյէ դատիր իսէ, անա էտէնէյիլիլ էն պէօ- յիւք էյիլք, «Ալլա վէրսին» տէմէք տէյիլ, անագ «Կիլիլ իլլէ» տէմէք տիր: Պու կիլիլ աաթմէլէրին Կա իլլէմէյէ վէ Կա աճ գալմագա մէճպուր էտիլմէլէրի չօք էյի օլաճագ տըր: Պիղ ի'անէլէրիլիլ ֆիլ հաղիլէ միւհթաճ օլտըլարընը պիրլիլիլիլ աաթմէլէր վէրմէ- լիլիլ, Եանիլլըլն օլ պիրի սէմայա վարիս օլ- մագ արղուսըլլէ ա'մալը խալիլլէտէ պուլըն- մագ տըր: Պու մագսէպլէ վէրլիլին ի'անէ ի'անէ ոայըլմագա, Ֆաղիլլէրին տա'իմա պի- ղիլ իլէ պուլընմագտա մագսէտ Կիւք- յիլիլիլ անլէրէ տօղրու մէրհամէթ իլէ տօ- լուպ, անլէրին տէֆ'ի իշիլիլաճը իշիւն տիւ- չիւնմէքլէ քէնտի քէնտիլիլիլ ունուլմագա տըր: Ֆաղաթ ֆաղիլլէթլէրին իշպու էն թալ- լը վէ էն մուհիպիլ օլան պու ֆաղիլլէթ կիւ- նահարա քէֆարէթ օլուր իսթիլիլլէ արա- տա պիր ֆուգարայա 10 փարա վէրմէքլէ, մէնֆա'աթ շալիլլէյէ թէհալլիլ էթմիլ տիր: Ի'անէլէրիլիլ պու իքի Կանիլլըլարտան աղատ օլունմագ, վէ 'աղիլանէ պիր սուրէթ- տէ հէմտէ միւհթաճինի էյիլէ թէֆրիլ էտէ- րէք վէրլիլիլ, վէ պունլարա 'իլալէթին րի- յապըլ պիր մուհապիլլէ վէ մէրհամէթ տու- ղուսընտան թէլլիլ օլունարագ վէրլիլիլ, Պու Կօրտա քէնտի քէնտիլիլիլ նէ տէրէնէ ու- նուտըր իսէք, անտէն հէման օ տէրէնէտէ իս- թիլիլաա էտէնէլիլ:

Թիւրքիւնըն միւլթէլիլիլ թարաֆլարըն- տան ի'անէ իշիւն օլան ֆէրտալարըն պու տէրէնէ Կիւքսէք սէպէ գուլալըլմագ Կէթիլ- մէսի չօք տէֆ'ա վուգու' պուլմամըլ տըր:

Եանիլլըլար խարիլ իլ 'ատա պիր սուրէթ- տէ խարապիլլէթի մուհիլ օլմուլ տըրլար: Ծու կէլէն պիր դալ այ զարֆընտա իսթան- պուլտա օլ տէրէնէ պէօյիլք իքի Կանիլլըլար վուգու' պուլմըլ տըր քի, պու սիւր'աթլէ պիլիլին իսթանպուլ նէ գատար վաղըլմա Կանտար ուլ'ալընը չօղլարըն ֆիլլըլինէ պրապ- մըլ տըր: Պու կէլէնէք գըլէնտալընտա Իւս- կիւտար հարիլլէտէ Կանիլլըլ պէօյիլք գա- րուրէթ չէքէնէյի պէտիլի տիր: Պու ճիւլմէ իլէ պէրապէր տահա պէօյիլք պիր հարիլ տանքի պիլիլին Ջէյլթուըն քիլլէ թահիլլէ էյիլմիլ տիր: Ֆաղաթ հարիլլէտէ Կան- իսէր Կօլլարտա միւլթարիլ օլունարա նիս- պէթէն աղ տըրլար: Աթէլ պիր դալ Կիւլ

խանէլէր խարապ էթմիլ իքէն, գուրաղըլ պիլիլին էյալլէթլէրին մահալլընը թէլլէթ էթմիլ տիր: Գաղէթալըլն սիլիլիլլէրինտէ Ատանա, Էնիլիլիլ վէ Գօնա գահիլլէտէ- Կանիլլըն հալը փէրուլանիլլէ տէֆ'աթլէ վաաֆ էտիլմիլ տիր: Ֆաղաթ էնպ'ի միւլէքի- լաթ վէ իլլիլիլապա տիւլար օլանտար սալթ պունլար օլմամըլ տըր: Սա'իլ մահալլէրին մահալլըն տախի չէքիլլէ գուհուրը վէ Կարտըլտէ օլմուլ օլտըլը իշիլիլիլ տիր: Պիլիլիլաա պիր տօլթաալալալտըլ պիր մէթթուպ մահալը մէքլէրըն հալընը չէօյլէ վաաֆ էթմէքտէ տիր: «Պիր դալ կիւն էլ- վէլ վան կէօլիլ Կաղըլարընտա պուլընան քէօյլէրի զիյարէթ էյիլտիլ, միւլթապէլ գա- րանըլ կէօրիւնմէքտէ տիր: Աղալ քէօյիլ- նիւն պու սէնէքի մահալլը կէլէն սէնէքի- նին պիր բուլըլ' գատար տըր, Ծըղալ քէօ- յիւն մահալլը իսէ կէլէն սէնէքիլիլ անագ նըսթը գատար օլմուլ տըր:»

Բապ պիլլէն շալալ մէսարիլլէթմըլըլ գըսալալալ միւհթաճինէ Կարտըմ էթմէքլէ Գէնտինէ էօթիւն վէրմէմիլիլ թալէպ էթ- մէքտէ տէյիլ մի տիր: (Էմա. 19. 17.)

ԳԱՏԸՆԱՐԸՆ ԻԹԻՏԱԼ ԻՇԵՐԻ ԾԻՐԻԹԻ

Իշիլի թիւարէթինին տէհէթլի պէլաալըն տէֆ' ու րէֆ' էտէ պիլլէնէք գանուլար վաղ' էյիլէմէլէր իշիւն, միւլթէլիլիլ տէվլէթլէրէ թաղաթմ էթմէք մագսէտիլլէ Խիլիլլէրտա վէ Ամէրիգա խիլիլիլաա գատընլարըն փէք պէօյիլք պիր 'արղընալ հաղըլմագտա օլ- տըլարընը պունտան պիր դալ այ էվլէլ Կաղմըլ իսթիլ:

Իշպու չիլքէթին մէ՞մուլարը պիլիլին տիւնեաաա պուլընան խիլիլիլաա գատընլա- րա խուսուսի պիր իսթանալմէ կէօնտէրէ- րէք, Նոյ. 12 վէ 13 կիւնէլէրին մէքլէր մագ- սէտին մուլաֆֆաղիլլէթ իշիւն տու'այա թալաթի էթմէլէրինի, վէ վա'իլլէրին տախի Նոյ. 13 Փաղար կիւնիւնտէ 'իլլէթին մու- ղիլըն նէթիլէսի հաղընտա վա'ղ էթմէլէրինի իսթիլաա էթմիլ տիրէր: Իշիլլէրին վէլիլիլ նէթիլէլէրինի կէօրէն հէր պիր խիլիլիլա- նըն իշպու էյի արղուլա գահիլլ օլան գա- տընլարա մու'ալլին հէմ տախի տէրտալ պուլընմագալընա տուլ չիւպիէ էթմէլիլ. վէ աաթմէլէրի սէրիսը էտիլիլ իշիլիլտէն կէրի տուրմագա իլլալ էտէն, վէ պու իշիլ մու- վաֆֆաղիլլէթի իշիւն սա'յ ու զայրէթ էյիլ- յէլէր էյիլ պիր իշէ չալըլմագտա տըրլար:

ԱԼԳԱՍ-ԼՕԲԵՆ

(Ալլա-Լօբէնի Գիւլէթէլլէ պիր Ալլալիլ խալլէրաալ)

Էն մուհիլմի մէս'էլէ Ալլա-Լօբէնին ու- սուլը իտարէ վէ հիսսիլաթ իլլիլլէնէ մէվ- ղիլ 'ուսուլմիլիլ մէս'էլէսի տիր: Ալլալար տըր քի, էյալլէթ ի մէքլէրէ իլլէ էպէտ չիլ- տիլիլ ուսուլը մուլաղաթա թահիլլէտա գա- լըլ տօղրուսան տօղրուլա Պէրլինտէն սիւ- տուր էտէն ֆէրմանլար վաղըլմագալլէ հիւքմ ու իտարէ օլունմագ: Էյալլէթին էնայիլի- նին, Սաղալըլար, Պատէնլիլլէր, Կալաա Պա- վիլլէրալըլարըն նա'իլ օլտըլարը 'այնի իսթի- յաղաթ վէ հուգուգա նա'իլ օլմուլը, վէ շէս վէ վիւլթէմպէրիլ էյալլէթլէրի կիլիլ քէնտի էյալլէթլէրինտէն տախի մէճիլիլ մէս'ուսան էնճիլլէնտէ տ'ղա վէ վէքիլ պուլընմագ- լըլը իտարէ էթմէյէ հաղ ու սէլալիլլէթլէրի վար տըր: Լալին պու կիլիլ պիր իսթիլիլա- լիլլէթ իսթիլիլալը իշիւն անլէրին Սթըլալ-

պուրկտա մուգիմ այրը պիր հիւքմտորա մալիք օլմալարը լաղըմ կէլիր քի, օլ մէսէ- լէյի մէյտանա կէթիւրմէքլէ միւշքիւրթը օլմի- լիյէյէ տօղուհույօրըզ:

Էյեր մէքըլըր միւշքիւրթըն մէյտանա մալիք մալիք լաղըմ իսէ, Յրանսըղլար պիրմէլի տիրէր քի, Ալմանիա հիւ պիր վէճէլէ Ալ- զաստան վաղ կէլմէյէճէք տիր: Պիղ մէքըլըր էյալէթի սէլամէթ վէ էմիլիէթ ի 'առքէրիլէ- միլիւն պիր դաշ էն պէլլի վէ դաթի' սէպէպ- լէրինաէն նաշի ալը դօմըլ օլտըղըմըդտան, թամմ ինկիլթէրրա Մալթա ճէզլիւրէսինին պէ- հէմէհալ մուհաֆտաղանա դարար վէրտիլի կիպի, պիղ տէ էյալէթ ի մէքըլըրէյի հէր պիր թէհլէքէյի կէօղէ ալտըրարադ հէր հալ ու քեարտա մուհաֆտաղ էթմէյէ դարար վէր- միշիլ տիր: Սլյախլաթը օլմուհիլէտէ, էր- պապը ի թիտալտան օլան ժիւլ Սիմօն կիպի պիր դաթ պիլէ Յրանսանըն պաղը զըսմա- ընըն Յրանսատան այրըղ պլմանըն ճինայէ- թինտէն պաշն էթտիլի սըրատա, «1871 տէ Ալզաս-Լօրէնի Յրանսատան այրընար քէն- տի հիւանի իրատէլէրիլէ մուհարէպէ ի էպէ- տիլէյէ պիր վէսիլէ հաղըրլաղըլար» տէյիւ իտորէ ի քէլամ էտէր իսէ, պիղ անճադ Փրէնս Պիզմարզըն ժիւլ Յալթա վէրտիլի ճէվապը, եսնի Յրանսըղլա մուհալէն ու հայսիլէ- թի պաշղա միլլէթլէրին ճիւլմէսինինքինտէն Ֆէրզիլ օլան պիր մատտէտէն եալըմալը տըր» ճէվապըն վէրէպիլիլիլիլ: Անլէր Նիս վէ Սալօայը քէնտի մէմէքլէթլէրինէ դամու- իլհադ էթմէյի քեամիլէն թապիլի պիր շէյ պուրլույօրլար իսէ տէ, քիւլլիլէն վաշի սէ- պէպէրտէն նաշի Ալմանիա հիւճուէ էալէն Յրանսանըն քէնտի մաղլուպիլէթլին պիր փարչա թօրիսադ դաշ պ էթմէքլէ թաղ- մին էթմէսինի նալաղը պիր շէյ 'ատա էալ- յօրլար: Տէօրաիւնճիւ Հէնրիտէն թա հալը հա- ղըրատէք, Յրանսըղլար քէնտի հէմէվար- լարընըն թօրիսաղլարընա նահադդ եէրէ թէ- սալլիւթ էթմէքլէ պուրլուհուլար տըր, վէ 'ասըլարճա էլլօրօփայը, դան տէօքմէք, վէ Ֆի- թուհաթ մուհարէպէլէրինէ դարդ էյլէտըքտէն, վէ Նաիօլէօնըն քէնտա սուրէթտէ մաղլուպիլէ- թինտէն սօնկրա, 1792 տէքի հուսուտ վէ հալլարընա շէքիլիպ, կէօնէ կէօն էլլօրօփա մէմէքլէթլէրինտէն կէօթիւրմիւշ օլտըղլարը սէնայիլ ի նէֆիլտէյէ մալսուտ օլան դանայիլ իաղլինէսինին պիր զըսմիլտան վաղ կէլմէյէ մէճալու օլտըղլարընտա, քէնտի քէնտիլէրի- նի մուհալէթը զարը լաղըդաշա տիւշաը օլմուշ 'ատա էյլէտիլէր: Յրանսըղլար Րէն նէհիլինի սօլ սահլիլինին վէ Պէլճիլգանըն դալթ ու թէսիլիլ ի իլին, Օնընճը Կորօլօսըն, Լուի Ֆիլիպին, վէ Իւլիւնճիւ Նաիօլէօնըն դէմանը սալթանաթլարընտա իճրայը թա հիլիլէթտա պուրլուհուլար տըր: Ալմանիա տէվլէթի ար- թըզ պու կիպի պիր հալըն վուղու' պուրմա- մաղընա դալթիլէն դարար էյլէմիշ տիր: Էյեր Յրանսըղլար քէնտի հէլի սէրվէթ մէնպալա- ընըն, պիր ինթիլգամ մուհարէպէսի իւմիտի իլէ Ֆէլիլ իւլ 'ատա թէտորիլէթը ի 'ասքէ- ըրիլէ կէօրմէքլէ չիւրիւթմէք իսթէրլէր իսէ, էօյլէ էտէ պիլիլիլէր: Պիղ անլէրէ հիւճուէ էթ- մէյէճէք իսէք տէ, քէնտի միլք ու միլլէթիմի- ղին մուհաֆտաղանա քեամիլէն հաղըր վէ ամատէիլ: Ալզաս էյալէթլին պի թարաֆ պիր հալէ վաղ էթմէք պիլէ դէրէ դատար դապուլ օլունամադ: Սլիլէքա եալսօտ Պէլ- ճիլգա կիպի քիւլիւք պիր միւլթաղիլ էյալէթ տա'իմի սուրէթտէ պի թարաֆ պիր հալէ վաղ օլունա պիլիլ, Յրանսա իլէ Ալմանիա- նըն պիրի պիլլէրինէ չարիւլմալարընը մէն' է- տէճէք պիր ալէթ եէրինի թուլթա պիլիլ իսէ

տէ, Շապլէ վէ Յօսիւնինին 1860 տա Յրանսըղլա- ըն Սալօայը քէնտի մէմէքլէթլէրինէ դամու- իլհադ էյլէմէլէրի վաղըմաղլէ Յրանսայա կէլմէլէրի վաղըմաղ, պէօյիւք պիր մէմէքլէ- թին քիւլիւք պիր զըսմիլըն պի թարաֆ պիր հալէ վաղ օլունամաղ նէ շէյէ եարաղընըր րա'նա պիր սուրէթտէ կէօսթէրիլ: Սթրադ- պուրկը զոպլթ օլունամաղ պիր դալ'է հալինէ վաղ էթմէք իլիւն պու դատար միլիօնլարը պիղ պօշուտա սարֆ էթմէտիլ:

Հուսուտ պօշուտա օլան պիր դաշ շէհր- լէրի իսթիման թուլթարադ, Լօրէն էյալէթի պիր Ալման էյալէթի տէյիլ տիր: Էյալէթ ի մէքըլըրէյին Ալզաս էյալէթլինէ մէրպուլթ օլ- մաղը, Ալզաս էյալէթլին տալիս Ալմանիա- ժաղըն մէն' էտիլօր: Լօրէնի էլտէն չըգարմա- լարը Յրանսըղլարա զիյալտէսիլէ թէհալմիլի- կիւլար պիր շէյ իտի: Ալզաս էյալէթլին զատիմ շէհրլէրինտէն օլուպ, փէք պառի- ըթթէք օլան Վիլլիթ Ծօֆօր 1872 տէ պանա իսթապէն, «Պէն Ալմանիանըն Ալզա- սը ալմաղա մէճալու օլտըղընը քեամիլէն սնկլայօր իսէմ տէ, Մէյիլն ալընմաղը Յրան- սանըն ճիլէրիլէսինա 'ատէթա պիր զըլճ սօգմաղ իտի» տէտի: Պուրտան մա'տա, Մէ- ցին Ալմանիա պիր կէօնէ էհէմիլիլէթ ի 'առքէրիլէսի օլմաղըր տալիս իտի'ա օլուն- մաղտա տըր: Մարէշալ Վօն Մանթօֆէլին ի- թիլտուրնա Ալզասըն չիւլալընտա պաշղա պիր դալ'այա մալիք օլսա իտիք, պիղ Մէյ շէհրլէրինտէ վաղ կէլէ պիլիլ իտիք, վէ պու կի- պի պիր դալ'ա Լուքսէնպուրկ օլա պիլիլ ի- տի: Շիմտիլի Ֆիլէմէյիլ Գրալընըն վէֆա- թընտան սօնկրա, Կրան-Տիւքլիլին Հօլանտա իլէ շալսէն իրթիպալթը իսթամ պուրճադ, վէ Նաստալ-Տիւքլի Լուքսէնպուրկուհի Կրան- Տիւքլի օլտադ տըր: Օ զէման էյալէթ Սաք- սօնիա վէ Պատէն էյալէթլէրի կիպի, Ալմանիա իմիլէրաթ օրլուղուհուհի պիր ա'ղաը օլմաղա քեամիլէն հիւրը օլտադ տըր: Լաքին 1867 Մալիս Ալտէ Լօնտառա իմալ էտիլէն մու'ա- հէտէ անքեամընճա Լիւքսէնպուրկ տիւլէլ ի մու'աղալմանըն թալթը քէֆալէթլինտէ օլա- րադ պի թարաֆ պիր հալէ վաղ օլունամաղ տըր: Էյեր մէքըլըր մուհալէտէ թա'տիլ օ- լունուպ տա, Ալմանիա տէվլէթի Լուքսէն- պուրկ շէհրլին պիրինճի տէրէճէտէն օլան պիր դալ'ա հալընա վաղ էթմէքլէ աղատ պրա- ղըրը իսէ, դանըմա պուրնա մուղապէլէթէն վէ Ալմանիա հուսուտընտա օլան մահալլէր իսթիման թուլթարադ, Յրանսայա Լօրէն էյալէթլին թէքէտէ պիլիլիլ: Պատէն Ալզաս էյալէթի ճինսճէ վէ միւշապիս մէնֆա'աթլա- ըր ճիլէթլիլէ մէրպուլթ պուրլուհուլարը Պատէն Կրան-Տիւքլիլինէ րապլթ օլունա պիլիլ: Փա- ղաթ Ալմանիա պու կիպի պիր Ֆէտաղէրալըղա Յրանսա Ալզասը իսթիլտա էթմէքլիլ իսիւ- եապընը քիւլլիլէն թէքէթ էթմէքլիլէ սէօզ վէր- տիլի հալտէ, անճադ րուլը րիլա կէօսթէրէ պիլիլ: Պանա կէօրիւնիւք քի, անճադ պու կիպի պիր ուղաշմա պու իքի մէմէքլէթլէրին մէյանէսինտէ օլան կէրիլիլիլէ պիր իսթամ վէրէ պիլիլ: Պու թէքլիլ 'արդ օլունամաղ օլստ Պէրլինտէ հիւան ի դապուլիլէթ պու- լուպ պուրլուհուլար խուսուսընը պիլիլիլ իսէմ տէ, չու դատարընը պիլիլիլ քի, Յրանսա կէնի վէ տէհէթլիլ պիր մուհարէպէ էթմէք- սիլին (քի պու մուհարէպէսին եանընտա փը- ընն Պիզմարզըն տալիս պէյան էթտիլի իւղրէ, 1870—71 մուհարէպէսի 'ատի պիր չօճուգ օ- լունամաղը օլտադ տըր) իւմիտ էտէճէյի էն պէօյիւք միւսա'ատէ օլտաղընը րա'նա պի- լիլիլ:

ԻՆՄԻ ԹԵՊՊԵՆ ՄԻԻՍԹԱԳՊԵԼԻ
(Իլ - Սէնէթի ճէճու'աղընտա)

Շու կէլէն երկիրմի պէլ սէնէ դարձընտա 'ուլու' ու ֆիլոսոֆն հիւ պիր շիւ'պէսի, ճէր- րալըղըն իւֆիւնէթլէրի տէֆ' էտէն իլաճ- լար վաղըմաղլէ էթտիլի թէգատտիւմտէն տահա զիյալտէ թէգատտիւմ էթմէմիշ տիր: Կիւճ պիր 'ամէլիլաթ իճրա օլունամաղ սըրա- տա, աղըր, սըղը հիւսսի տուլմալմաղ իլիւն Էլլէքթրօ կախօտ էթէր իսթիլմաղ պէօյիւք պիր քէլիլ իտի իսէ տէ, ճէրրալըն պըչաղըն- տան հաղը օլան էլէմ վէ թէհլէքէյի աղալթ- մաղ խուսուսընտա փէք աղ թէ'սիլիլ վար իտի: Պիր 'ուղըր քէսմէք կախօտ տէրի ալ- թընտա օլան պիր ուրը չըգարմադ հիւ պիր սարղընըն մէն' ու տէֆ' էտէմէտիլի թէհլի- քէ վէ մուլթաթարալարը մուճիպ օլտըղըն- տան, տէրին քէսմէք վէ նաղիք էլ իւրմալ- թի թալէպ էտէն ուրը չըգարմաղա գաղը- շան պիր քիմոն ճէսուր 'ատա օլունուր իտի: Լաքին Լիսթէրին իճատը վէ պու իճատա մալս- սուս օլունա, ալըղտա դալան եարա վէ չիպան- լարտա թէ'աֆֆիւն հաղը էտիպ տէ ճէրսուճ թա'պիր օլունան պիր թաղըմ գալէթլէ ու- ֆադ թօլսուլարըն մահվ ու հէլաքընը մու- ճիպ օլան իլտճը սուլար իլէ եարալը եը- դամա, չիմտիլի ճէրրալըղըն շէք ու սու- ըթթիլիլ թէպտիլ էյլէտի: Ճէրրա' ալէթլէ- րինի դուլլանմաղադի մէհարէթ ճիլէթլի- լէ, պու կիւնքի կիւնտէ Սըր Ասթլէյ Գու- փըր, Լիսթըն, Տուֆիլթըն, Մօթ, Մըքլէլ- լանտան տահա էյի ճէրրալար եօզ իսէ տէ, պու զէմանըն ճէրրալը, համիլ ի դարպօն կախօտ աղ սիւլէյմանինին թաշիլլէրի եանը պաշընտա հաղըր օլտըրը հալտէ, քէմալը սիւքիւնէթլէ, վէ իլլէթլին թալէպ էթտիլի դարար վէ ճէսարէթլէ քէնտի իլիլիլ տէվալ էտիպ, քէնտի պըչապ վէ փարմաղընը էսքի ճէրրալարըն սօգմաղը էթլու'ատա էյլէտիլ- լէրի եէրլէրէ սօգար:

Հալտա կէօղէ կէօրիւնմէյիպ տէ, ճէր- րալըղա 'ա'իտ իլլէթլէրին մուլթաֆադ սու- ըթթիլ թէտալի օլունամաղընա պիր մանի' օլմուշ օլան զէհիլիլ հայլանըղլարըն քէլի օլունամաղ, պու գալէթլէ խուրտէ հայլան- ճըղլարըն թապիլթ վէ նէշլ ունիւմա պուլ- մալարընը թահիլթ էթմէք մաղսէտիլլէ, պիր չօգ թէպիլիլթ վէ թէհարիլաթլին իճրա- սու- սու սէպէպ օլմուշ, վէ մէյտանը վիճուտա ֆալթէթ իլէ Գէօս կիպի էրպալը տիլգա- թըն քէնտի գըլմէթլիլ քէլիլաթլարըլլէ շէօհ- ըթթիլ չի'ար էյլէտիլլէրի եէնի պիր իլիլ հայլաթ չիւ'պէսի կէլմիշ տիր: Պաղը դալթէթլէք էյլէր թարաֆընտան ճէրսուճ տէտիլլէրի թօլսուճ լարըն մարադ հաղը էտէն թէ'սիլլէրինի պէօյիւթմէյէ, վէ հալթա հայալթը հայլանիլլէ, աղ եա չօգ միլտարտա տա'իմա հալտա մէվճուտ օլունա, թէնէֆֆիւս վէ թա'սու իլէ վիճուտէ կիլէն մուղիլը թօլսուլար իլէ օղ- րաշմաղ օլտըղընը իտաի'ա էթմէյէ պիր մէյ իլգար օլունամաղ տըր: Դալէթլէ ուֆադ թօ- խուճ վէ հայլանըղլարտան պաշն էտէն պա- ղը 'ալիլլէր սըհէթ թառալիլլարըն ալթիտէ- քինէ միւշապիլի պիր թա'պիր իլէ պէյան էթ- միլլէր տիր: Վիճուտէ սաղալմ պուլունմաղ հալի հայալթը պէտէնիլլէրին վիճուտէ հիւ- ճուճ էտէն թուլթէյլէ (պաշղապը իւղէրինտէ պէօյիւք պէօճէք) դալիլ կէլմէսինտէն պաշ- ղա պիր շէյ տէյիլ տիր: Գէմալը սըհէթ ու 'աֆիլլէթ իւղրէ օլմոդ սատէճէ պիլիլ գըյմա գըյմա էթմէք արղուսընտա օլան նիհայէթ- սիլ տէրէճէտէ քիւլիւք հայլանըղլարըն պէօյիւք օրտուսը հիւճուլմնտան դուրթուլ- մաղ օլտըղընա ինանամաղ իսէք տէ, իլլէթ

հոսանքն է կենտրոնացնել խոսակցության պոետիկութեան հայրենական լուսնունդը իմա օրընտան թէ՛ սիր-
վերի օ գոտար պէտքերը վէ սահման տիր քի,
անկէրին սըֆէթ վէ մոխրոտիցեթերինէ նէ
գառար չափուք աշխատ օրուր խնէք, պիղիւմ
իչին օ դառար էյի օրուր:

Հէփ սիրայէթ էտէն 'իլլէթլէր, իսմէրի
հէր նէ տէ օլտա, ետ'նի կէրէք թէխամիւր-
տէն իլէրի կէլէն մարաղլար օլտուն, վէ կէ-
րէք թէ'աֆֆիւնտէն նէ'էթ էտէն նամի-
գաճըղլար օլտուն, քեֆֆիւնտէն 'ալէլ 'ու-
մում հալաւա օլտուլտա, ճէրսում տէտիք-
լէրի թօխումլարն էտէրլէրի օլտըղը դապուլ
օլտումուշ տըր: Սարը հիւմմա, զըղամուգ,
տիֆթէրիա, չիչէք, թիֆօտի սընքֆընտան
օլտն հիւմմալար, գօլէրա, վէ դայրի'ա տիր
չէհրին ումումը սըհիլյէսինէ մէ'մուր օլտն
դաթըն՝ առէմէրին խանէ վէ մէսքէնլէրինի
փաքէնիպ թէմիլլէմէք խոսակցության օլտն
ճէհտ ու դայրէթլէրի էօնիւնտէն կէրի չէքի-
լիւրէր: Մէտէնիլլէթին տէհչէթլի բէֆիգի
վէ կէլէն նէսլ ու զիւրիլլէթլէրին հէփ հէ-
քիմէրինին էն ա'լա հիւնէր վէ մարիֆէթլէ-
րինի ոյօշա չըղարան վէրէմ 'իլլէթլի թուֆէյլ-
լէրտէն իլէրի կէլտիլի, վէ խոսակցի պիր
ճէրսումըն նէչլ ու նիւմա պուլմասընա միւ-
սա'իտ չարթլարա մէրպուլթ օլտուլը իսպաթ
օլտումուշ տըր: Գօլէրա վէ թիֆօնըն ճէր-
սումլարընընքի օլա նիլտիլի կիպի, տիֆթէ-
րիանըն խոսակցի ճէրսումը գուլու վէ սէհ-
րինճ սուլարընտա պուլուտա պիլիւր: Սարը
հիւմմա կախօտ չիչէք 'իլլէթլին թօխումը
էլլիլտէ կախօտ սոչ վասըթապըլէ նազլ օ-
լտունա պիլիւր: Բրմադ վէ կէօլլէր քէնարըն-
տա վազի' խանէլէրին պէլասը օլտննէվաթթ-
լի ըսըթմանըն ասըլ սէպէպի քէչֆ օլտումուշ
տըր տէյիւ իտտի'ա օլտումագտա տըր:

'Իւլում ու ֆիւնտըն պուլ թէրադըլթլէրն-
տան իսթիտալ օլտումագ տէլա'իլի մա'-
գուլէ նէ՝ տիր: Աճէպա 'իլլէթլէր 'ալէլ 'ու-
մում մէվաւտը մուղլորէնին դանտա վէ
թէնտէ պուլուտումսընտան նէչ'էթ էթմէյօր
մը, վէ 'աճէպա ճէրրաչըղըն 'իւֆիւնէթի
տէֆ' էտէն ուսուլ ու թէրթիպլէրի մէզ-
քիւր 'իլլէթլէրին թէտալիսի իչին պիղէ
պիր սէրթիլթէ վէրալիլին իտտի'ա էթմէք-
լիքտէ հազըղ տէյիլ միլիլ: Վէլ հասըլ վի-
ճուտլէրիմիլէ կիրմիլ օլտն հայրանըղ ետ-
խօտ մէվաւտը նէպաթիլլէրի դարարըղ դը-
լըպ մանլ ու թէլէֆ էթմէք իչին էն ա'լա
վասըթալարը գուլլանմալըղ, վէ նիչէ քէր-
լէ մէ'խուֆ սուրէթտէ միւ'էսսիւր օլտն պու-
հայրանըղլարըն վիճուտիմիլլէ վէրալիլ խա-
սարաթլարը թա'միլլէ, գանա գուլվէթ վէ
ինթիլլամ պալալ էթմէք իչին հըֆըլ սըհ-
հէթլին էն ա'լա չարէ վէ թէտալիլլէրինէ միւ-
րաճա'աթ էթմէլլիլլ: Աճէպա պիղիւմ 'իւֆիւ-
նէթի տէֆ' էտէն 'իլլալարտան վէ թա'աւ-
տան զիյատէ պիր չէյէ ինթիլլաճըմըղ վաթ'մը:
էն ա'լա հէքիմէրիմիլլին քէնտի էօրնէքլէրի
իլէ կէօլլէրիպ իլլալ էթտիլլէրի իւզրէ պի-
ղէ կէօրիւնիւր քի չիմտիլլէ 'իլլի թըպըլըն
մէյիլ հըֆըլ սըհհէթ գալա'իլլինէ գիլատէ
տիղղաթ էթմէք, վէ աղ 'իլլաճ գուլլանմալա
մա'թուֆ վէ միւնհասըր տըր: Վէ պու 'ա-
ճէպա 'իլլէթլի մէն' էթմէք խոսակցության
սըհիլյուն թարաֆընտան չօղ վազըթ էլիլլէ
պէյան օլտնան էֆքէարը 'ամէլի սուրէթտէ
գապուլ էթմէքտէն պաչապ նէ՝ տիր: Էվրօ-
փա վէ Ամէրիգատա, Թրէլ, Շիւ, Ճօնսըն վէ
պաչալարը խաթալըղ ետ 'իլլէթլէ մարաղ
իտաա էտէր պիր հալը քէնտիլտէն տէֆ'
էթմէք իչին վիճուտ թարաֆընտան վազը'
օլտն պիր ճէհտ նապարըլէ պապար իտի քի,

պու դալլ 'իլլէթլին ճէրսումլարտան հասըլ
օլտալը գալլընա փէք եագըն տըր: Պալատէ
մէքըլուր դաթլարըն թէտալլի էթմէք ուսուլը
թապիլ'աթըն 'իլլէթլի իլէ օղրաչմասընտա փաթ-
լէյիճի վասըթալար վէ միւնտալիլ թա'ամ վէ
հարաքէթի պէտէնիլլէր վէ սո'իլլէթլէր
թապիլ'աթա ետրալմ էթմէքտէն 'իպարէթ
տիր: 'Իլլի էմրաղ եախօտ հէքիմիլլէ չիմտի
էօլլէ ֆա'իլլ չէյլէրէ մալիլ տիր քի, 'ատի
'իլլէթլէրին մէն' ու տէֆ'ի վէ սըհհէթլի 'ու-
մումիլլէրին թէրլիճի պապընտա 'ամիլլ սէ-
մէրէլէր հասըլ էթսէ սէպա տըր: 'Իւֆիւնէթի
տէֆ' էտէն էնվա'լ 'իլլալար վէ ա'լա ալէթ-
լէր իլէ սըհիլյունին փէրիլլէ'ա'իլլ օլտն գա-
նուլարը վասըթալարէ պուլալըղ 'իլլէթլէր
հասըլ էտէն հէր նէլ' հայրանըղ ետ թօ-
խումլար ետ պիւսպիլլիւն մանլ ու թէլէֆ
էտիլլէրի ետաա դարար էթմէքտէք պիր հա-
լէ կէթլիլլէրի տիր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻԷ

ՃԻՆԵԹԻՆ ԵՄԱՆԵԼ ՏԻԳՐԱԹ ՊԻՐ ԹԱՐՏԵ ԵՐՑԱ-
ՓՅՅԻՐ ՕԼՄԱՍԸ: Պիր մէճնուլըղըն տիկէր պիր
մէճնուլըղ իլէ տէօլլէրիլլէթլէրին ճա-
լիլլի տիղղաթ պիր միտալը 'իւլ Եօրք գուր-
պիլտէ Պլէք Ուլլաւաւտ խաթալարը արա-
սընտա միւլալէտէ օլտումը տըր: Քէնտի
քէնտիլլէրին էօլալիւրմէք մէյիլտէ օլտն ի-
քի խուլը թիմարիւնէյէ գապուլ օլտումու:
Պու խաթալըղա 'իլալլէթէն, հէր պիրինին
խոսակցի պիր վաճի էֆքէարը վար իտի.
պիրի քէնտիլլէրի պիր ինէք, տիկէրի ինէ քէն-
տիլլին գաֆասը պիր տէմիր կիւլլէ օլտուլ,
տէօլլէրին պոլոնիւնա ետլարալանմալընը
վէն ու խաթալ էթմէքտէ իտի: Անլէր քէնտի-
լէրին պու իթիլլաւտըն գուլվէտէն ֆիլլէ իս-
րաճ էթտիլլէր, չէօլլէ քի պիրի քէնտի գա-
ֆասընը օտանըն ետսըղըլ տիլարալընա
չարփալա, տիկէրի ինէ պաչընը, վէ պիլա
չիւպէն պաչը իլէ պէրապէր վիճուտըն տէօ-
չէմէ պոլոնիւնա ետլարալանմալա պաչաւտը:
Պու իքի խուլըն խաթալար պիր օտայտ
գօնուլուլ, անլէրտէն հէր պիրինէ կիլլիճէ
քէնտի արգատալընը գա'աթը խապէր վէրի-
լիլլաւ տըր քէնտի քէնտիլլէրի էօլալիւրմէյէ պը-
րադամաւտը թէնպիլ օլտումալընտան, հէր պիրի
տիկէրինէ մուգալլէտ օլտումալ իտի: Անլէրին
պիրի պիրլէրինէ օլտն տիղղաթ ու ինթիլլա-
մը պէր տէվալ իտի: Հէր պիրի քէնտի քէն-
տիլլէր քէնտալը սըհհէթ ու 'աֆիլլէթտէ գանն
էթտիլլէրին, տիկէրինին ֆիլլէրէ գա'աթընը
վէ էվամը վաճիլլէրին թաճիլլէր էտէր իտի:
Պու թէտալլիլլին թէ՛ սիրի թաճընտա խա-
թալարըն կիթտիլլէր էլիլլէմէքտէ օլտըղլարը
միւլալաւտէ օլտումու: Քէնտիլլէրին նազարը
տիղղաթ մուլալլէն պիր ֆարգա վէ քէնտի-
լէրտէն խաթիճ մատալլէրէ ճէլալ էտիլլէրի
քէնտիլլէրին 'իլլէթլի ֆիլլէրլէրի իչին պիր
'իլլաճ օլտու, վէ թէտիլլէրին պիւսպիլլիւն
քէնտի իֆապաթ էյլէտիլլէրինտէն, թիմար-
խանէտէն սալը վէրլիլլէր:

ՍԵՐԵԹԵԼԸ ԱՅՈՐԱՐ: Էվրօփաւտա միլիոնլար-
ճա քիմալլէրին մուհարէպէյէ հազըր պուլուտ-
տըղլարը միւնէլլաճ միւլթարէքէ հալը հէր
սէնէ պիլլէրէճէ աթլարըն խաթալանըղ էօլ-
մէլլէրին մուճիլ օլտագտա տըր: Փրանսա
սիւլալարիսի աթլարընը իսթաթիլլէրլէրի
թաղրիպէն սէնէվի իւլլ պիլն աթլըն էօլալիւ-
լէրին կէօլլէրիլլար քի, պու տա թաղ-
րիպէն 200,000 լիւանըն գա'աթընը մուճիլ
օլտագտա տըր:

Օրտու աթլարընըն խաթալանմալարընըն

պիր սէպէպի, վէ տա'ա չու եագըն վագըթլա-
րա տէք հիլ չիւպէն էտիլլէրին պիր սէպէպի
Փրանսալ օրտումումաւտան Գա'իմէպաճ Հէննէ-
պէրթ թարաֆընտան քէչֆ, վէ պիր իսալէ-
տէ կիւլլէրէն պա'ա էտիլլէր տիր:

Միւմալլէրին պէյանընա նազարէն, աթլար
'ալէլ 'ումում քէնտի աթլարընտան նէֆրէթ
էպիլլ, իլլ վէ թա'լիլ իլլ եօրալտըղլարընտա
պիլլէ անլէրէ կիրմէք իսթմէյօրլար: Աճէպա
աթլարըն պու վէճիլլէ քէնտի աթլարընտան
նէֆրէթ էթմէլլէրինի նէ՝ չէյ մուճիլ օլտուլ
օլա պիլլիւր: Գա'իմիպաճ Հէննէպէրթլին գալ-
լիլլէնէ աթլարտա հէր պիր աթա մախաւա օ-
լտն կէօղ պիրաղ արգալա մա'իլլ կալիլլըլ
օլտըղընտան, աթլարա աղըլ վէ իղթիլլալ
վէրիլլ չօղ տէֆ'ա խաթալ օլտալարընը մու-
ճիլ օլտու: Աթլարըն պուլոնալարըլար աթլար
կէօղլէրինին պէօլլէ արգալա սօղրու մէյիլ
չօղ տէֆ'ա հատտէն աչըրը տըր: Սաթ'ա
մա'իլլ կիւլլէրինտէ օլտն պիր մէվալլէ'աթլըն արգա
վէ պաճաղլարընըն խոսակցի ալալլէթլէրինին
'ալ էտտէվալլ չէքիլլէրինին մուճիլ օլտու:

Աթլ պու թաղրիլլէրին գուրթուլմալ իչին
սուրաճագ տիւղ պիր մանալ պուլմալա չալըլ-
տըղընտան, միւմալլին մէրթէպէ կէրի կիտէր:
Պու 'ատէթի սէյ'իլ ֆէնա պիր խուլլ 'ատտ
էլլէտիլլինտէն, անըն պու խուլլուր կիտէր-
մէք իչին չօղ տէֆ'ա հայրանա տայագ ա-
թար: Հայրանըն կէրի կիթմէմէսի իչին կէօ-
ղլին օրթա եէրինէ իլլիլլէր վէ գէնիլլէր
պաղալըլ գէվալլը հայրանը տա'իլլաւ արթ-
մագտա օլտն պիր իղթիլլալ իչինտէ պարալըր:

Ինկիլլէրտա պա'ղը թէճրիպէլլէրտէն
անկալըլտըղընա կէօրէ, աթլ քէնտիլլէր տիւղ
տէօլլէրտէ օլտն պիր աթլար կէօղլէրտէ պէս-
լէնիլլէրէք օլտու իտէ տա'ա էյի օլտըղըն-
տան, մա'իլլ տէօլլէրիլլալ աթլար կէօղլէրի կիթ-
տիլլէր գուլլանըլմալագտա տըրլար: Քէլա-
լիլլալ աթլ պաչընտան պաղալմալ հայրանա
մուղլըր օլտըղը թէպէյիլլին էթմիլլ տիր: Աթլըն
աղաւաճ հէր թարաֆա հարէքէթ էտէ պիւ-
տիլլի տիւր կէօղլէրի էն նէճիլլ, վէ ֆապաթ
տիլլիլ օլտն հայրանըն, ետ'նի աթլըն սըհհէթ
ու 'աֆիլլէրի իչին էն ֆա'իլլէրի տիր:

ԳՈՒՎԱԵԹԻՆ ԱՏԵՄԼԵՐԻՆ ԹԱՐՏԵ: Փէք 'ամիլլ
կօլլար ետիլլըլ, վէ օրթա հալը պիր ինն-
պէրի էլլէրէք գառար էպիլլա ու էլլա թա-
լըլըլ օլտն Բօմալը 'ատքէրլէր գապա սիյաճ
էքմէք եէյէրէք, վէ էքլի չէրապ իչէրէք կէ-
չիլլիլլէր իտի: Անլէր միւլթէթիլլ սուրէթտէ
թա'ամ էտէրլէր, վէ մուլթալալ վէ տա'իլլ
սուրէթտէ հարաքէթի պէտէնիլլէ ինրա է-
տէրլէր իտի: Իտիանա քէօլլիլլէրի հէր կիւն
իլլէլլալ ետը կէճէյէտէք ըագա էտէրլէր իտէ
տէ, անճագ սիյաճ էքմէք, սօղտն վէ դար-
փուլլ եէրլէր: Իղլիլլ համալը պիր տղէնիլլ,
վէ պիր տղ գէլթուլ էքմէք եէր իտէ տէ, եի-
նէ 'ալ էտ տէվալլ սէքտէն օղգա աղըրըլընտա
օլտն եիւլթալըր: Եալընըլ փիլլինէ եէյէրէք
կէչինէն Հինտիլլտան համալը, եալըլ էթ կէ-
յէն Աֆրիլլա սիյաճընտան տա'ա չալըլըլ
օլտուլ, անտէն տա'ա զիլլատէ միւնէթ ու մէ-
չաղգաթա թէհամիլլէր էտէ պիլլիլլ: Տիւնեա-
նըն կիւն վէ աղըր իլլէրի փէք չօղ եէյէն
քիմալլէր թարաֆընտան ինրա օլտումալար:
Թա'ամալ իթիլլալ մէչաղգաթ ու էլլէմէ թէ-
համիլլէր իչին պէհէմէնալ լաղըմ օլտն պիր
չէյ կէօրիլլէր:

ՄԷՔԹՈՒՊԼԱՐ

ՋԱԼԵՄԱԳ

Ջալըլմագ՝ ինսանըն արգու էթտիլլ պիր

մահապառաքաններ: Օլ պիտի վազըմ պոռնտան զիյառնեմք զէսիմ տիր: Փաղար կիւնիւ պաղը Արմանիալը կէօմբիւք մէ՞մուրարը Յրանտա արազիւթի իւզէրինտէ վէ հուտուաւ տան 6 մէթրօ ուղղադատ պուլնան պիր մու հափըզ 'ասքերինի թէլէֆ էթմէքլէ, Տրակօն ուղղադատ պիր զուպիթի ետարաւորըլար: Թէլէկրաֆ խապէրինէ կէօրէ, Ալման մէ՞մուրարը տնկէրի պաշտաւորն արազիւթիտէ ալ ճըլըզ էտէն բուխտաթըզ ալճը դանն էթ տիքէրինի, վէ տա՛վէթլէրինէ ճէվապ վէրմէ տիքէրինի պէյան էթմէքտէ իմիշէր: Յրանտանն Նանսի պէլտէսինին մէ՞մուրին ի 'ատուլիսի թարաֆընտան պու խուսուտա թէտա գիւպթա իպիթիտար օլունմըլ տըր: Վէ պիլա չիւպէն տէվլէթէն արաւընտա աղըր մուխապէրէլէր ճէրէյան էտէճէք տիր: Պու վաղըմա՛նըն պօրաւտա ֆօնտօլարըն ֆիլէթլէրինէ պէլլի պիր թէ՛սիրի օլմաղընտան, միւշքիւթըն սուլէն խիթամփէզիլ օլաճաղը մէ՞մուր էտիլմէքտէ տիր:

—Պու հափթա զազէթա խապէրլէրի արտաւընտա կէօրլէն էն պէօյիւք ֆէլաքէթ, ինկիլթէրանըն Տօնքէսթըր ճիւլարընտա վուգու՛ պուլան պիր չըմէնտըֆէր դաղաղը օլմուշ տըր: Պիր չըմէնտըֆէր գաթարը պիր քէօյ մէրքէլինտէ տուրմաղտա իքէն, ախէր պիր գաթար քէօֆէ-Էօրընն 'ալամէթլէրի անկալաւամաւընն սէպէպիլէ սիւր'աթլէ կէլիպ, տուրմաղտա օլան մէղքիւր գաթարա չարիմըլ, վէ 'արաւալարտան իւշիւ քիւլլիէն խարապ օլարադ, տէրուլէրինտէ պուլլնան ատէմէքտէն 20սի թէլէֆ օլմաղլէ 60 գատարը ետարաւորըլար, վէ ետարաւանալարտան պաղըլարը պա՛տէհու ալարըլարը ետարաւարտան միւթէ՛էսսիրէն վէֆաթ էթմիշէր:

—Միւթթէհիտէ ի Ամէրիգատան տախի իքի չըմէնտըֆէր գաղաղը խապէրի ալընմըլ տըր: Պիր գաթարտա 4 'արապա պէհատըր պարուլթ թէսմիլէ էթտիքլէրի պիր ճինս պալուլթ օլմաղլէ, միւսատէմէ սէպէպիլէ փաթլամըլ: օլ պիրինտէ տախի պիր 'արապա Կէ-Նաֆէ փաթլալըլը վուգու՛ պուլմըլ: Պու իքի դուհուրաթտա տախի 'արապալար խարապ օլմաղլէ պիր գալ ատէմ թէլէֆ օլուպ, պա՛ղըլար տախի ետարաւորըլար:

—Յրանտը հիւքիւթէթլինին Մաղըլպ սէֆարէթլանէսի 'ասքերի մա՛լիլէթ մէ՞մուրը պին պալը Շմիթին ետրլիլէր թարաֆընտան գաթլ էտիլտիլ իշիւն Յրանտա հիւքիւթէթլի Մաղըլպ հիւքիւթէթլինտէն թարգիլէ թալէպ էթմէքտէ տիր: 'Ասըլար 'ալէյիլինտէ օլան պիր սէֆէրտէ քի, պուլնտա 'տըլարտան 27սինին պաշարը քէսիլմիշ խտի, պին պալը Շմիթ հիւքիւթաւտ րէֆազաթ էթմիշ օլաղըլնտան, մագթիւլարըն աղարապալարը ի՛տամ ճէզաւընըն միւսաթլէթլինն հասիհաթլըլէ իճրա օլընտըլը էֆքեարընտա դահիպ օլարադ, պին պաշարտան ինթիլգամ ալմաղա գարար վէրմիշէր, վէ պիր կիւն անը պաղըզ ալլաւագտա պուլարադ իւզէրինէ հիւքուլմէ միւշալըլիլէյի գաթլ էթմիշէր տիր:

—Իմիլէրաթօր կիլեօմ հաղըթլէրի Սեպտ. 17տէ Սթէթթէնտէն Պէրլինէ 'ալտէթ էթմիշ օլմաղլէ, պու սէնէ միւշարիլէյի իլէ Զար հաղըթլէրի արաւընտա պիր միւլաղաթ օլմալաճաղը թէպէլլին էթմիշ տիր: Իմիլէրաթօր հաղըթլէրի Պէրլինէ 'ալտէթլէրինտէ մանօլարաւընտա հաղըր պուլընմըլ օլաղըլը իքինճի օրտու ի իմիլէրաթօրինին պաշ գօմանտանընտա զիյառնեմք մէտհու սիթալիլէ պիր մէքթուպ ետաղըլ: Իմիլէրաթօրիչա հաղըթլէրի Պատէնէ կիթմիշ օլմաղլէ, կէչէն

ճուլմա էրթէսի կիւնիւ իմիլէրաթօր տախի օրալա կիթմիշ տիր: Պատէնին կրանտ Տիւլչէսի միւշարիլէյանըն պիրճիք քէրիմէլէրի տիր: Զար հաղըթլէրի էլ ան Գօֆէնհալտա պուլընմաղտա օլուպ, Սեպտ. 17տէ ինչաղը հէնուլ իքմալ էտիլմիշ օլան պիր ինկիլք քիւլլիսինին թախսիս զիյնէթլինտէ միւշարիլէյի տախի հաղըր պուլընմըլ տըր:

—Ճաիօնն խարիճիլէնտըրը Գօնթ ինուլլինին իաթիֆա էլլէտիլի, վէ մէ՞մուրիլէթ ի մէղքիւրէնին մուլաղաթլէն պաշ վէքիլ Գօնթ իթօյա ինալէ օլունտըլը թէլէկրաֆ խապէրլէրինտէն անկալալմըլ տըր: Միւշարիլէյի իաթիֆաթընտա 'անտանմէլէրին թախիլի խուսուտա զուհուր էտէն միւշքիւթլարըն սէպէպ օլաղըլը դանն օլունմաղտա տըր: Ճաիօնն չու սօն սէնէլէրտէ 'աճալիպ պիր սուլլէթտէ օլան թէրապիլինին պէօյիւք պիր գըսմը Գօնթ ինուլլինին տիրալէթ վէ սա՛յ ուղայրէթլինէ համլ օլունմաղտա տըր: Միւշարիլէյի էլլուփա մէտէնիլէթլինին սըրընը անկալմադ, վէ վաթմանըն անտէն իաթիֆաթտէ էտէպիլմէսինէ պիր վաթթա օլմաղ արղուսըլէ կէնճիլլինտէ Գօնթ իթօ իլէ պէրապէր ինկիլթէրալա գալմըլ իտի:

—Վիշնա զաղէթալարընտան պիրի Զաթը Շահանէ 'ալէյիլինտէ թաշքիլարաթիլ պիր իսան գուլլանտըլը իշիւն Ալաթիլի հիւքիւթէթլի թարաֆընտան լաղլ էտիլմիշ տիր:

—Կէչէն հափթա հաղընտա ետաղըլ օլաղըլմըլ ինկիլթէրա փարլամէնթ ա՛ղաւսընտան վէ իրլանտա ֆըրգաթըր բուհսաղընտան օլան Մ. ՕՊրիէն 6 ալ մահպուսիլէթէ հիւքմ օլունմըլ տըր:

—Ախիլէն վիլուտ էտէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Ալմանիս հիւքիւթէթլի հուտուտա վուգու՛ պուլան վաղըմտան տօլալը պէյանը թէ՛սսիլթ էթմէքլէ պէրապէր, վաղըմ թաուտիգ էտիլտիլ հալտէ, թալէպ էտիլէն թարալիլէյի էտա էթմէյէ հաղըր օլաղըլըն պէյան էթմիշ տիր:

—Լօրտ Տըֆրինին ետաղըզ իզաթէթլիսանը օլան Զիմտտան, էյուպ իսանըն 'Աճմիլթաւնըն Գալինն նամ մահալի դուրպիլնտէ տէրտէսթ էտիլտիլ իսալէր վէրիլմիշ տիր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Կէչէն ճիւլմա էրթէսի իզմիր դուրպիլնտէ քիւթլին Պուլընապաթ ճիւլարընտա ալ ալլաւագտա օլան 4 ինկիլք կէնճէր էլլիս թաւաֆընտան տէրաթթ էտիլէրէք տաղաւալըլմըլար: Վէ պա՛տէհու անլէրտէն պիրի պաղի գալան իւշ կէնճէրին թախիլէյի իշիւն էլլըյանըն 3,000 լիւրա թալէպ էլլէտիլին պիլալիլմէք իշիւն չէ՛րէ կէօնտէրիլմիշ տիր:

—Պաշա պիր թաղըլմ էլլիլա տախի Ֆիլիպէ իլէ Սօֆիա արաւընտա փօթա իւզէրինէ հիւքուլմ էթմիշ իսէ տէ, փէք ուղ չէլ էլէ կէլիլմիշ տիր: Անտաթաւօֆ իաթինտէ մէշհուր պիր չաղի կէչէն հափթա ճիւլմա կիւնիւ Սօֆիա տա իտամ ճէզաւընտա ուղարմըլ տըր: Մէրգուլմըն 16 ատէմ գաթլ էթմիշ օլաղըլը թէպէլլին էթմէքլէ, Փրէնա Ֆէրտիլնանտ պէօյիւք միւնտաթիլթլէ անըն մէրհաւմէթ իշիւն օլան 'արիլէսինի րէտտ էթմիշ տիր:

—Սիւմալըն պէյանընտ կէօրէ, չիլէք 'իլլէթլէ չէ՛րիլմիլլին Ֆէրի քէօյ մահալլէսինտէ չիտտէթլէ հիւքմիւլին իճրա էթմէքտէ իմիշ: Մէղքիւր զաղէթտանն իզմիր մուլապիլի օրտա տախի չօղարըն չիլէք 'իլլէթլինէ գուրպան կիթմէքտէ օլաղըլարընտ ետաղըլ տըր:

—Սիւմալըն պէյանընտ կէօրէ, իւքիւլալ վէ վրէմիս խաթթլարընտ ա՛լիսալ ալըլմա

սընը, վէ անտէն մատաի սուրէթտէ իսթիլֆատէ էթմէսինի Պապը 'Ալլիլէ իպրամ էթմէքտէ Ալման վէ Ալաթիլիա էլլիլէրինէ իմլ թիսալ էթմէսի հիւքիւթէթլի մէթպուլաթ թարաֆընտան Սըր Վ. Հուալթա էմր օլունմըլ տըր: Պու եօլըն ալըլմաղլէ Պէլլըաթ իլէ Սէլանիք 692 քիլօմէթրօ, ետիստ 432 միլ իմթիտաթընտա պիր չըմէնտըֆէր խաթթլըլէ եէքտիլէրինէ մէրպուլթ օլմուշ օլաճաղար: Իսթանպուլըն Պէլլըաթա րապթը իշիւն 1496 քիլօմէթրօ չըմէնտըֆէր եօլու լաղըլ օլուպ, պու եօլըն եալընըլ փրօթ իլէ Վաթարէլաւալընտա տիւշէն 213 քիլօմէթրօ մէտաֆէտէ օլան պիր եօլըն ինչաղը պաղի գալմըլ տըր:

Անտաթու չըմէնտըֆէրինին միւշաքէրէսի հէնուլ պիլթմիշ տիր: Մ. Ալթ վէ Սիֆէլտըր, էնկիւրիտէն էօթէյէ ետիլաճաղ եօլըն պա՛ղը չարթլարընը գարարընը թէ՛սիլթ էթմէք իսթմէքտէ տիրէր: Էնկիւրիլէյէ գաւտար ետիլաճաղ եօլըն գօնթիլաթընը ճիւլմէ թաֆսիլաթընտա իթթիֆադ հասըլ օլմուշ օլմաղլէ, անլէր իլէ պիր գարար վէրիպ տէրհալ պաշաւաղաւ հաղըր սըրլար:

—Սօֆիանըն սէր - փիսգօփօսը Գիլման, թահթը իտարէսինտէ պուլընտան բուհպանալարա, տօղրուտան տօղրույա իսթանպուլ էկգարիսօղնտան էմր ալմաղըճա քիլիսէտէ տուտա սապըզ Պուլարիսթան Փրէնսի օլան Փրէնս Ալէքսանտըրն իսթինի զիք էթմէլէրինի էմր էթմիշ տիր: Յագաթ էքգարիսօ հաղըթլէրի քէնտի մէնէտինէ տօղրուտան տօղրույա Սուլթանըն էմրիլէ նասպ օլունմըլ օլաղըլնտան, Պուլարիսթան հիւքիւթէթլինէ մէսուլ տէլիլ տէնիլմէքտէ տիր, չէօյէ քի չալէտ Պուլար էկգարիսօղ մաթլուպ օլունտան թալլիլաթը վէրմէքտէն իմթինա՛ էտէճէք օլուր իսէ, Պուլարիսթանաւա պուլընտան բուհպանալար քէնտի քէնտիլէրինի միւշարիլէյի թահթը իտարէսինտէն չըգմըլ սալարադ, սապըզ էկգարիսօ օլան Վիտին սէր փիսգօփօսը Անթիւմի Պուլարիսթանըն իլէ իս ի բուհանիսի 'իլան էտէճէքլէր տիր:

—Պապը 'Ալլիլ քէնտի հիւսնի ըրգաթը թահսիլ էտիլմէտիքճէ Սուէյիլ գտնալը հաղըլնտա ինկիլթէրա իլէ Յրանտա արաւընտա հուսուլէ կէլմէսի իշթիլալ օլան հէր կէօնէ իթթիֆադ 'ալէյիլինտէ փրօթէսթօ էլլէմիշ տիր: Պու խուսուտա ինկիլթէրա վէ Յըրանտա արաւընտա հուսուլի միւսիլէմիլ օլան իթթիֆադ Մ. Յիօրանըն տիրալէթ վէ նէլաքէթլինէ համլ օլունմաղտա տըր: Մէշհուր պիր ինկիլք տիլիլմաթ չէօյէ տէմիշ տիր, Վէյեր Մ. Ֆէրրի եա Մ. տը Յրէսինէ խալիճիլէնտաղը օլմուշ օլաւ իտի, պու կիպի մուլաֆֆաղիլէթ միւսթիլիլ օլաճաղ իտիլ: Գանալըն մուհաֆաղաթը իշիւն թախի էտիլէճէք ֆըրգաթ ի 'ասքերիլէյին 2,000 նէֆէրտէն զիյառնէ օրնտաթը պի գարար պրապըլան պիրճիք նօղթա տըր: Պու մէսէլէտէ տէ ինկիլթէրանըն մէնտաթիլինին զայէթլէ պէօյիւք օլաղըլը Ապրիլ 1 տէն 3ուլիս 30 տէք գանալտան կէչէն վափօրարըն 100 տէ 93 իւնիսն ինկիլք սանճաղը չէքմիշ օլաղըլալընտան վաղըլ պիր սուրէթտէ միւշալէտէ օլունմըլ տըր:

ԱԳՉԷԼԷԼԻՆ ՖԻՅԱԹԸ			
Սեպտեմբեր 19/1, 1887			
Լա. ու. [գու. ք. ք. ք.] 15 15 Բ. Տ. Կօլ սէհ. 35 50			
Թաւաթիլէ ի Տիւլ. Գալմ. 15 30 Խաթիլը. Տախ. 36 27			
ԱԳՉԷ ՖԻՅԱԹԸ, լիւր 0սմ. 100 զըլմա			
Մէճիլիլէ	408 46	Փօլ	90 36
Մէթալիլէ	98	Նափօլէօն	87 38
Պէլլիլէ	403	Գրիմիլ	54 45
Ալթըլէ	403	Լիւր ինկիլք	440 25
Մանէթ գաթմէ 40 8			

ԻՍԹԱՆԳՈՒԼՍՈՒ
Ա. ՅԱՊԵ ՊՅՅԱՆԱՆ ՄԱԹՊԱՆԱՆՏԱ ՔԱՊ՝ ՕԼՈՒՄԵՐ ՏԵՐ
Ֆիլանանթրօպ Եօգուշը Ամերիգան խան